

Så funkar strandskyddet

Strandskydd för friluftsliv, växter och djur

Tack vare strandskyddet kan vi promenera längs stränderna, bada, fiska, åka skridskor och göra strandhugg från en båt. Strandskyddet skyddar också djur och växter som lever på och i närheten av stränderna och i vattnet.

Den första strandskyddslagen infördes redan 1948 men det generella strandskyddet har funnits sedan 1975 och regleras i miljöbalkens sjunde kapitel.

Var gäller strandskydd?

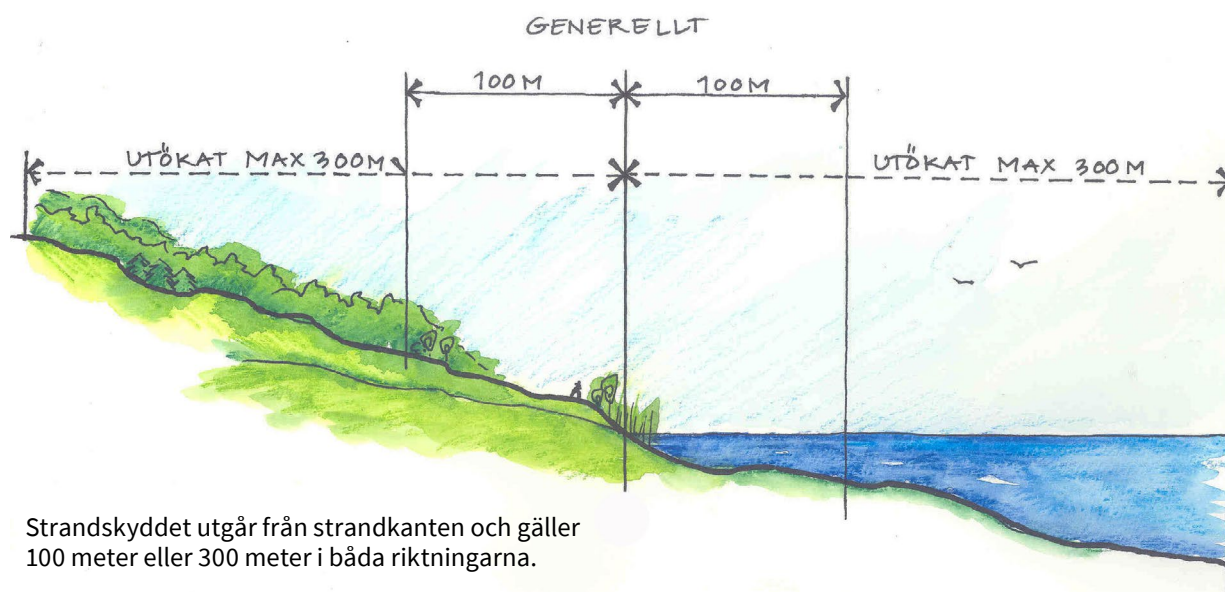
Strandskyddet gäller både land och vatten. Det utgår från strandkanten och sträcker sig 100 meter i båda riktningarna. Ibland är strandskyddet 300 meter. I Uppsala kommun gäller strandskyddet vid de flesta sjöar och vattendrag.

Regler inom strandskyddat område

Inom ett strandskyddat område får du inte

- uppföra nya byggnader
- ändra en byggnad, till exempel göra en ombyggnad, om ändringen hindrar eller avhåller allmänheten från att röra sig i områden där den annars skulle ha fått röra sig fritt
- ändra användningen av en byggnad om ändringen hindrar eller avhåller allmänheten från att röra sig i ett område där den annars skulle ha fått röra sig fritt
- utföra andra anläggningar eller anordningar, till exempel staket, skylt, brygga eller pir, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att röra sig i ett område där den annars skulle ha fått röra sig fritt
- utföra grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten för byggnader, anläggningar eller anordningar eller göra något som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur eller växtarter.

Tänk på att byggnader som inte kräver bygglov, till exempel attefallshus, ändå kräver dispens från strandskyddet.

Strandskyddet utgår från strandkanten och gäller 100 meter eller 300 meter i båda riktningarna.

Dispens krävs för att bygga eller ändra

Om det finns särskilda skäl kan miljö- och hälsoskyddsnämnden bevilja dispens från strandskyddsbestämmelserna. Dispens betyder att du får tillstånd, det vill säga undantag från lagens villkor. Det som byggs får inte skada djur- och växtlivet och inte heller hindra eller begränsa allmänheten från att röra sig inom området. För områden som även omfattas av andra skydd, exempelvis Natura 2000, är det länsstyrelsen som beviljar dispens.

När du söker dispens är det viktigt att du redogör för vilka särskilda skäl som du anser dig ha för att få dispens. Som särskilda skäl räknas

- att marken redan används, till exempel som etablerad tomtplats, campingplats eller industriområde där området inte längre är allemansrättsligt tillgängligt
- att platsen är väl avskild från stranden av till exempel en större väg, järnväg eller bebyggelse
- anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området
- utvidgning av pågående verksamhet, till exempel industri eller hamn, som inte kan tillgodoses utanför området
- att det finns ett angeläget allmänt intresse som tätortsutveckling, infrastruktur, friluftsliv, miljö, natur eller kulturhistoria som inte kan tillgodoses utanför området
- att området behöver tas i anspråk för att tillgoda ett annat mycket angeläget intresse.

Sök om dispens via ansökningsblanketten som du hämtar på [uppsala.se/strandskydd](http:// uppsala.se/strandskydd).

Det går att söka om dispens i efterhand för en åtgärd inom strandskyddat område.

Att bryta mot strandskyddsreglerna kan vara ett brott mot områdesskydd enligt lagen. Kommunen har en skyldighet att göra en åtalsanmälan vid misstanke om brott mot områdesskydd. Åklagare avgör om ett brott har begåtts. Åtalsanmälan ska göras även om fastighetsägaren får dispens i efterhand.

Du betalar en fast avgift när du söker om dispens från strandskyddet. Avgiften betalar du oavsett om du får dispens eller inte. Mer information om avgiften finns på [uppsala.se/strandskydd](http:// uppsala.se/strandskydd).

Andra lov, tillstånd och skyldigheter

Ibland behöver du söka andra lov och tillstånd i samband med att du söker strandskyddsdispens. Det kan handla om

- tillstånd från länsstyrelsen för att få bygga i närheten av ett fornminnesområde
- anmälan om vattenverksamhet till länsstyrelsen
- bygglov som du söker från plan- och byggnadsnämnden.

Mer information hittar du på [lansstyrelsen.se/uppsala](http:// lansstyrelsen.se/uppsala) och [uppsala.se/bygglov](http:// uppsala.se/bygglov).

Tomtplatsavgränsning och fastighetsgräns

När miljö- och hälsoskyddsnämnden ger dispens från strandskyddet fattar de samtidigt ett beslut om en så kallad tomtplatsavgränsning, om det inte redan finns ett beslut om det. Det är skillnad på fastighetsgräns och tomtplatsavgränsning. Det har stor betydelse om det du planerar att göra ligger inom eller utanför din tomtplatsavgränsning. Inom tomtplatsen har du som fastighetsägare rätt att exempelvis klippa gräs, ha trädgårdsmöbler och rabatter med mera. Tomtplatsavgränsningen går att överklaga.

Fastigheten är hela marken du äger. Ytan är ofta större än tomtplatsavgränsningen. Tomtplatsavgränsningen kan omfatta fastigheten om fastigheten är liten och till exempel bara omfattar ett mindre område runt en byggnad. Delar av din fastighet kan vara tillgängliga för allmänheten.

Tomtplatsavgränsningen omringar området kring din byggnad eller dina byggnader. Det är ägarens privata mark och samma sak som hemfridszonen. Inom området gäller inte allemansrätten.

Fri passage

Mellan strandlinjen och den planerade anläggningen eller tomtplatsen ska det finnas ett område där allmänheten kan passera fritt.

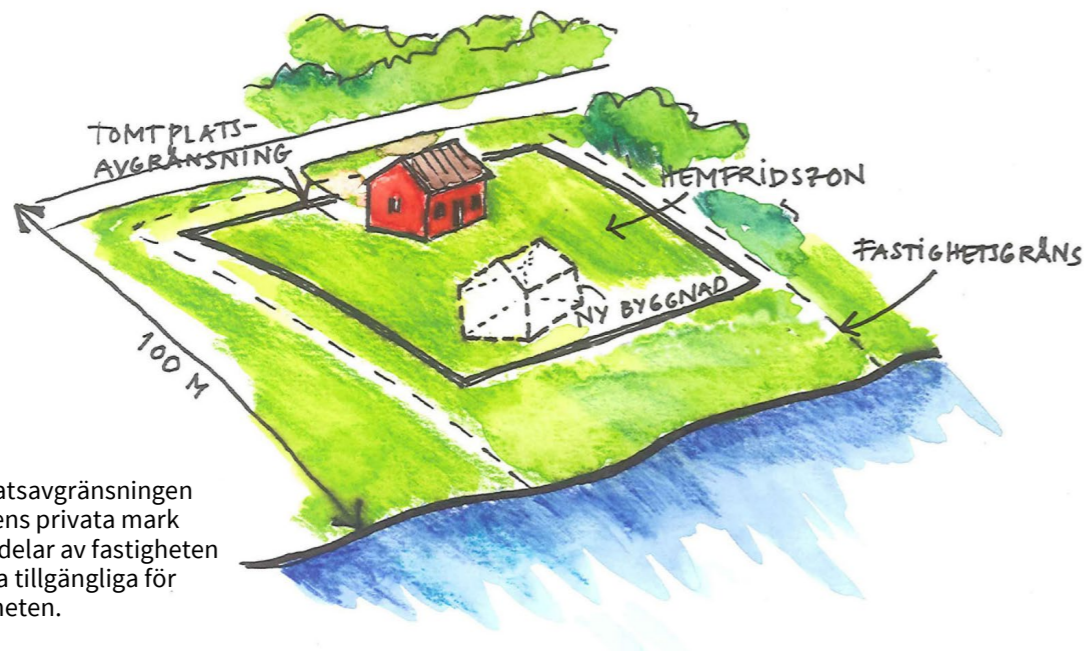
Området är även viktigt för att bevara livsvillkoren för djur och växter. Det bör vara minst 15 meter mellan strandlinje och tomtplats. Endast i områden där fri passage redan är en omöjlighet kan det kravet undvikas.

Tillsyn i Uppsala kommun

Miljöförvaltningen gör tillsyn av strandskydd vid sjöar och vattendrag på uppdrag av miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun. Syftet är att följa upp hur strandskyddsreglerna följs och att återskapa naturvärden och tillgängligheten för friluftslivet när det behövs.

Miljöförvaltningen kontrollerar förändringar som kan kräva dispens från strandskyddet. Exempel på ändringar är nya bryggor och komplementbyggnader eller att någon har utökat sin tomtplats på ett sätt som hindrar allmänheten från att få tillgång till strandlinjen. Fastighetsägare kan behöva ta bort en anläggning, en byggnad eller behöva återställa ett naturområde.

Tillsynen finansieras genom avgifter. Det innebär att den som har gjort något som omfattas av förbudet utan lov eller dispens får betala för tiden som miljöförvaltningen lägger ned på ärendet.

Tomtplatsavgränsningen är ägarens privata mark medan delar av fastigheten kan vara tillgängliga för allmänheten.

Det bör vara minst 15 meter mellan strandlinje och tomtplats.

Mer information

Naturvårdsverket har information om strandskyddet på sin webbplats, naturvardsverket.se.

Kontakt

Kontakta miljöförvaltningen om du har frågor om dispensansökan eller om du planerar en byggnation eller anläggning och undrar om det kräver strandskyddsdispens.

Kontakta miljöförvaltningen

Telefon: 018-727 43 04,
måndag–fredag 9.00–12.00.

E-post: miljoforvaltningen@ uppsala.se

Postadress: Uppsala kommun
Miljöförvaltningen, 753 75 Uppsala

uppsala.se/strandskydd